

การพัฒนามนุษย์ในยุคดิจิทัล

Humanity's Development in the Digital Age

พระครูสุนทรมหาเจติยานุรักษ์

Phrakhru Sunthornmahacatiyanurak

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตล้านนา
Mahamakut Buddhist University Lanna Campus
E-Mail chai17jit@gmail.com

บทคัดย่อ

บทความวิชาการนี้ มุ่งเสนอแนวคิดเกี่ยวกับการพัฒนามนุษย์ในยุคดิจิทัล เป็นกระบวนการที่มุ่งเน้นการพัฒนาทักษะและความสามารถของบุคคลที่จำเป็นในยุคดิจิทัล เป็นการเรียนรู้พัฒนาทักษะสมัยใหม่ เช่น การคิดเชิงวิเคราะห์ การแก้ปัญหา การทำงานร่วมกับบุคคลและทักษะการเรียนรู้ตลอดชีวิต เพื่อให้บุคคลสามารถปรับตัวกับการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นอย่างรวดเร็วในสภาพแวดล้อมที่เต็มไปด้วยเทคโนโลยีขั้นสูงได้อย่างเหมาะสม การพัฒนามนุษย์ในยุคดิจิทัลจึงเป็นเส้นทางสำคัญที่ช่วยสร้างสรรค์และปรับปรุงสังคมที่มีการใช้เทคโนโลยีมากขึ้นอย่างมีประสิทธิภาพและยั่งยืนได้ในระยะยาว โดยทั้งรัฐบาล เอกชน และองค์กรต่าง ๆ เป็นผู้รับผิดชอบในการส่งเสริมและพัฒนาความรู้และทักษะด้านดิจิทัลให้กับประชากรทั่วไปอย่างเข้มข้นและต่อเนื่อง ทั้งนี้ ยุคดิจิทัลกำลังส่งผลต่อการพัฒนามนุษย์อย่างมีนัยสำคัญจึงมีความจำเป็นต้องมีการปรับตัวเพื่อให้มั่นใจถึงการพัฒนายั่งยืน โดยข้อสรุปของการศึกษาชิ้นนี้เน้นย้ำถึงความสำคัญของการพัฒนาทักษะดิจิทัล แนวโน้มและปรากฏการณ์เกี่ยวข้องกับการพัฒนามนุษย์ ทักษะที่จำเป็นและวิธีการพัฒนามนุษย์ในยุคดิจิทัล การพัฒนามนุษย์ตามหลักการทางพระพุทธศาสนาเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิตของมนุษย์ และเสริมสร้างสังคมที่ครอบคลุมและเท่าเทียมกันเพื่อให้มั่นใจถึงการพัฒนามนุษย์ที่ยั่งยืนในยุคดิจิทัล

คำสำคัญ: 1.การพัฒนามนุษย์; 2. ยุคดิจิทัล

Abstract

This academic article aims to present ideas about humanity's development in the digital age. It is a process that focuses on developing the skills and abilities of individuals needed in the digital age. It is learning to develop modern skills such as analytical thinking, problem solving, working with individuals, and lifelong learning skills so that individuals can adapt to rapid changes in an environment full of advanced technology appropriately. Human development in the digital age is therefore an important path that helps to create and improve a society that uses

more technology in an efficient and sustainable manner in the long term. Both the government, private sector, and various organizations are responsible for promoting and developing digital knowledge and skills for the general population intensively and continuously. The digital age is having a significant impact on human development; therefore, there is a need for adaptation to ensure sustainable development. The conclusions of this study highlight the importance of digital skills development, trends and phenomena related to human development, essential skills and methods for human development in the digital age, and human development according to Buddhist principles to promote human lifelong learning and strengthen an inclusive and equitable society to ensure sustainable human development in the digital age.

Keywords: 1. Humanity's development; 2. Digital Age

บทนำ

ในยุคดิจิทัลที่เต็มไปด้วยความเร็วและการเปลี่ยนแปลงที่ไม่หยุดยั้ง ทำให้พบว่ามนุษย์ต้องปรับตัวและพัฒนาความสามารถของตนเองอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้เหมาะสมกับสถานการณ์และความต้องการที่เปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วนี้ และทำให้มองเห็นถึงความสำคัญของการทำความเข้าใจและการปรับตัวต่อเทคโนโลยีใหม่ๆ และการเรียนรู้อย่างต่อเนื่องในชีวิตประจำวันและการทำงาน การพัฒนามนุษย์ในยุคดิจิทัลจึงมีความสำคัญและจำเป็นอย่างมาก เนื่องจากสภาพแวดล้อมที่เปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วที่มนุษย์ต้องเผชิญหน้าในยุคปัจจุบัน การพัฒนามนุษย์ในยุคดิจิทัลเกี่ยวข้องกับการเตรียมความพร้อมที่สำคัญต่ออนาคตที่ผ่านมา ไม่เพียงแต่เกี่ยวกับการเรียนรู้ทักษะใหม่ๆ เพื่อใช้ในการทำงาน แต่ยังเกี่ยวข้องกับการเตรียมความพร้อมที่จะเผชิญหน้ากับความเปลี่ยนแปลงและการท้าทายในอนาคตที่รวดเร็วและเปลี่ยนแปลงไปอย่างต่อเนื่อง

ในบทความนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อสำรวจแนวโน้มและปรากฏการณ์ที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนามนุษย์ในยุคดิจิทัล โดยเฉพาะการพัฒนามนุษย์ตามหลักการทางพระพุทธศาสนา เนื่องจากการเรียนรู้ในยุคดิจิทัลไม่ได้เป็นเพียงการเรียนรู้เทคโนโลยีเพียงอย่างเดียว แต่ยังเป็นการเรียนรู้เกี่ยวกับการปรับตัวต่อสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลงอย่างต่อเนื่อง การพัฒนาทักษะที่จำเป็นเพื่อทำงานร่วมกับเทคโนโลยีและความสามารถในการแก้ไขปัญหาที่ซับซ้อน เป็นเพียงส่วนหนึ่งของประสบการณ์การเรียนรู้ในยุคนี้ และเพื่อสำรวจการเชื่อมโยงระหว่างมนุษย์กับเทคโนโลยี และความสำคัญของความเป็นมนุษย์ในกระบวนการนี้ โดยนำเสนอความสำคัญของการเรียนรู้อย่างต่อเนื่องและการพัฒนาทักษะใหม่ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการใช้เทคโนโลยีในชีวิตประจำวันและการทำงาน ซึ่งจะแนวทางในการเตรียมความพร้อมสำหรับการพัฒนามนุษย์ในยุคดิจิทัลที่กำลังเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว ให้สามารถเข้าถึงโอกาสและท้าทายได้อย่างเต็มที่ รวมทั้งสร้างผลลัพธ์ที่ยั่งยืนในการทำงานและชีวิตประจำวันได้อย่างเหมาะสมต่อไป

แนวโน้มและปรากฏการณ์เกี่ยวข้องกับการพัฒนามนุษย์

การพัฒนามนุษย์ในยุคดิจิทัลในยุคแห่งการปฏิวัติทางเทคโนโลยีดิจิทัล การพัฒนามนุษย์ได้กลายเป็นสิ่งจำเป็นอย่างยิ่ง เพื่อให้ก้าวทันกับความเปลี่ยนแปลงที่รวดเร็วและความท้าทายใหม่ๆ ที่เกิดขึ้นในโลกดิจิทัล การพัฒนามนุษย์จึงเป็นกระบวนการที่ต้องปรับตัวต่อแนวโน้มและปรากฏการณ์ที่เกี่ยวข้องกับสังคมและเทคโนโลยีในยุคดิจิทัล (อรรถยุทธ คงคาวงค์. 2563.124) ดังนี้

1. การทำงานแบบดิจิทัล (Digital Workforce) มีการเพิ่มมากขึ้นในการใช้งานเทคโนโลยีที่ช่วยให้การทำงานเป็นไปอย่างรวดเร็วและมีประสิทธิภาพมากขึ้น มนุษย์ต้องพัฒนาทักษะในการทำงานร่วมกับระบบอัตโนมัติและปัญญาประดิษฐ์ รวมทั้งการเรียนรู้ผ่านแพลตฟอร์มการศึกษาออนไลน์มีความนิยมเพิ่มขึ้นอย่างมาก เป็นเครื่องมือที่สำคัญในการพัฒนาทักษะและความรู้ใหม่ๆ ที่ต้องการในยุคดิจิทัล

2. การเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง (Lifelong Learning) มนุษย์ต้องมีการเรียนรู้อย่างต่อเนื่องเพื่อปรับตัวต่อการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นอย่างรวดเร็ว การศึกษาแบบออนไลน์และการศึกษาแบบอัตโนมัติกำลังเป็นที่นิยม

3. การทำงานร่วมกับเทคโนโลยี (Human-Tech Collaboration) มนุษย์และเทคโนโลยีทำงานร่วมกันในแง่มุมต่างๆ เพื่อสร้างผลลัพธ์ที่ดีขึ้นและมีประสิทธิภาพมากขึ้น การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเป็นสิ่งสำคัญในการทำงานและชีวิตประจำวัน เรียนรู้การใช้และประยุกต์ใช้เทคโนโลยีเหล่านี้เพื่อการพัฒนาสมรรถนะที่สำคัญ

4. การพัฒนาทักษะใหม่ (Skill Development) มนุษย์ต้องพัฒนาทักษะที่เกี่ยวข้องกับเทคโนโลยีและการทำงานในยุคดิจิทัล เช่น การโปรแกรม เข้าใจข้อมูล และการแก้ไขปัญหา การใช้ปัญญาประดิษฐ์และปัญญาธรรมชาติในการแก้ไขปัญหาที่ซับซ้อนและการสร้างสรรค์มีความสำคัญมากขึ้นในยุคดิจิทัล

5. ความสำคัญของความเป็นมนุษย์ (Human-Centric Approach) สถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลงทำให้เราเห็นความสำคัญของความเป็นมนุษย์อย่างมาก การรักษาความเป็นส่วนตัว ความสามารถในการสื่อสาร และการเชื่อมโยงกับผู้คนมีความสำคัญมากยิ่งขึ้น

6. ความสามารถในการปรับตัว (Adaptability) มนุษย์ต้องมีความสามารถในการปรับตัวต่อสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว และรับมือกับความไม่แน่นอนในยุคดิจิทัล เนื่องจากมนุษย์ต้องมีความสามารถในการเรียนรู้และปรับตัวต่อเทคโนโลยีและสภาพแวดล้อมที่เปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว การรักษาความเป็นมนุษย์ในการสร้างความสัมพันธ์และการเชื่อมโยงกับผู้คนจึงมีความสำคัญมากยิ่งขึ้นในยุคดิจิทัลที่เต็มไปด้วยเทคโนโลยี

7. การรักษาความสมดุลในชีวิต (Work-Life Balance) การใช้เทคโนโลยีเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการทำงานอาจส่งผลต่อความสมดุลในชีวิตของมนุษย์ การรักษาความสมดุลระหว่างชีวิตส่วนตัวและการทำงานเป็นสิ่งสำคัญที่ต้องพิจารณา การรักษาความเป็นมนุษย์ในการสร้างความสัมพันธ์และการเชื่อมโยงกับผู้คนมีความสำคัญมากยิ่งขึ้นในยุคดิจิทัลที่เต็มไปด้วยเทคโนโลยี

ดังนั้น จึงพอสรุปได้ว่า แนวโน้มและปรากฏการณ์ที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนามนุษย์มีความหลากหลายทำให้มนุษย์จะต้องมีการใช้งานและพัฒนาปัญญาประดิษฐ์ (Artificial Intelligence - AI) เพิ่มขึ้น โดยการใช้งานและพัฒนาาระบบปัญญาประดิษฐ์ที่มีความสามารถในการเรียนรู้และปรับปรุงตนเอง สร้างโอกาสให้มนุษย์สามารถทำงานร่วมกับระบบ AI ได้อย่างมีประสิทธิภาพและมีประสิทธิผลมากขึ้น มีการสร้างชุมชนและการเชื่อมโยงผ่านโลกดิจิทัล ซึ่งเป็นการสร้างชุมชนออนไลน์และการเชื่อมโยงกับผู้คนจากทั่วโลกผ่านทางโลกดิจิทัล

ทำให้มนุษย์สามารถแลกเปลี่ยนความรู้และประสบการณ์กับผู้คนจากทุกมุมโลกได้โดยง่ายขึ้น เป็นการเพิ่มศักยภาพในการทำงานด้านสุขภาพและการเสริมสร้างความเข้มแข็งทางกาย ซึ่งมีความสำคัญในการพัฒนามนุษย์ที่มีสุขภาพแข็งแรงและมีสมรรถภาพทางกายเพื่อให้สามารถทำงานและทำกิจกรรมต่างๆ อย่างมีประสิทธิภาพ โดยการพัฒนาทักษะที่จำเป็นในยุคดิจิทัลอย่างต่อเนื่อง

ทักษะที่จำเป็นในยุคดิจิทัล

ยุคดิจิทัลได้ปฏิวัติวิธีที่มนุษย์ใช้ชีวิตและทำงาน เทคโนโลยีดิจิทัลได้เปิดโอกาสใหม่ๆ มากมายสำหรับการพัฒนาตนเองและการเติบโตส่วนบุคคล การเรียนรู้ตลอดชีวิต การเข้าถึงข้อมูลและทรัพยากรการเรียนรู้ได้อย่างง่ายดายในยุคดิจิทัล ทำให้การเรียนรู้ตลอดชีวิตเป็นไปได้มากขึ้น การพัฒนาทักษะที่จำเป็นในยุคดิจิทัลนั้นจึงมีความหลากหลาย และเปลี่ยนแปลงตามการเปลี่ยนแปลงของสภาพแวดล้อมและความต้องการของตลาด แต่มีทักษะบางอย่างที่เป็นพื้นฐานและมีความสำคัญ สำหรับการประสบความสำเร็จในยุคดิจิทัล ดังนี้

1. ทักษะด้านเทคโนโลยี เป็นความสามารถในการใช้เทคโนโลยีต่างๆ เช่น คอมพิวเตอร์ อินเทอร์เน็ต และซอฟต์แวร์ต่างๆ ถือเป็นทักษะหรือความสามารถในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ ที่คนจะปรับเปลี่ยนการกระทำวิธีการที่จะทำสิ่งต่างๆ ให้เหมาะสมกับสถานการณ์ใหม่ๆ ที่เกิดขึ้น ซึ่งเป็นทักษะที่จะเป็นประโยชน์ในการทำงาน สามารถนำเทคโนโลยีใหม่ๆ มาช่วยสร้างองค์ความรู้สารสนเทศ หรือแก้ปัญหาการทำงานให้ดีขึ้นได้อย่างเหมาะสม

2. ทักษะด้านการสื่อสาร เป็นความสามารถในการสื่อสารอย่างมีประสิทธิภาพทั้งทางวาจาและลายลักษณ์อักษร และเป็นทักษะที่สำคัญมากในการใช้ชีวิต และในการทำงาน ถึงแม้ว่าเราจะมีความคิด ไอเดีย ดีแค่ไหน แต่ไม่รู้จักสื่อสารให้มีประสิทธิภาพ ก็คงไม่สามารถทำให้ผู้อื่นรับรู้ และเข้าใจได้ ที่ต้องพึงระวังไปมากกว่านั้น คือการที่พยายามจะสื่อสาร แต่ไม่มีความชำนาญอาจถึงขั้นทำให้หลายฝ่ายเข้าใจผิด เกิดปัญหาขึ้นและทำให้เกิดความผิดพลาดเสียหายในที่สุด

3. ทักษะด้านการคิดวิเคราะห์และแก้ปัญหา เป็นความสามารถในการวิเคราะห์ข้อมูลและแก้ไขปัญหาอย่างมีเหตุผล และทักษะการแก้ปัญหา ซึ่งเป็นทักษะในศตวรรษที่ 21 ที่สำคัญเลยก็ว่าได้ เพราะทักษะการแก้ปัญหา (Problem solving) นั้นจะต้องใช้ควบคู่ไปกับทักษะต่าง ๆ อย่างการคิดอย่างมีวิจารณญาณ(Critical thinking) คือ กระบวนการคิดพิจารณาไตร่ตรองอย่างมีเหตุผลอย่างมีจุดประสงค์เพื่อตัดสินว่าสิ่งใดควรเชื่อหรือควรกระทำ การคิดเชิงระบบ (System Thinking) คือ การคิดที่แสดงให้เห็นโครงสร้างทั้งหมดที่เชื่อมโยงสัมพันธ์กันเป็นหนึ่งเดียวกันภายใต้ปัจจัยของสิ่งแวดล้อมที่เกิปัญหานั้น ๆ อย่างลึกซึ้ง นำไปสู่การแก้ปัญหาที่รากเหง้าของปัญหาอย่างแท้จริง และการคิดสร้างสรรค์ (Creative Thinking) คือ การคิดที่หลากหลาย ริเริ่ม ประเมิน ปรับปรุง และพัฒนาต่อยอดความคิด

4. ทักษะด้านความคิดสร้างสรรค์ เป็นความสามารถในการคิดนอกกรอบและสร้างสรรค์สิ่งใหม่ ๆ ทักษะด้านความคิดสร้างสรรค์ (Creative Thinking Skill) คือ ความสามารถในการมองสิ่งต่างๆ อย่างแตกต่าง และค้นหาวิธีการใหม่ๆ ในการแก้ปัญหาเพื่อพัฒนาความสามารถในการแก้ปัญหา ความสัมพันธ์กับผู้อื่นเหนียวแน่นขึ้น สร้างสรรค์ผลงานได้เพิ่มขึ้น และรู้จักตัวเองมากขึ้น การใช้ความคิดสร้างสรรค์ไม่ได้จำกัดเฉพาะคนทำงานสายศิลปะ ศิลปินและนักดนตรีเท่านั้น เราทุกคน ทุกสายงาน ทุกอาชีพ ล้วนจำเป็นต้องใช้ทักษะความคิดสร้างสรรค์ในการทำงานและดำเนินชีวิตส่วนตัว

5. ทักษะด้านการทำงานเป็นทีม เป็นความสามารถในการทำงานร่วมกับผู้อื่นอย่างมีประสิทธิภาพ การมีทักษะการทำงานเป็นทีมที่ตื้นเขินไม่ได้หมายความว่าต้องเข้ากับผู้อื่นได้เพียงอย่างเดียว เพราะยังต้องอาศัยความสามารถในการทำงานร่วมกับผู้อื่นได้ดีด้วย และความร่วมมือระหว่างผู้คนที่ในกระบวนการทำงานให้สำเร็จคือสิ่งที่ทำให้งานสำเร็จลุล่วงไปด้วยดี การทำงานเป็นทีมคือหัวใจต่อความสำเร็จ

ดังนั้น การพัฒนาทักษะที่จำเป็นในยุคดิจิทัลจึงเป็นสิ่งสำคัญเพื่อให้สามารถเห็นความเปลี่ยนแปลงและปรับตัวต่อสภาพแวดล้อมที่เปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วได้ โดยทักษะที่มีความสำคัญในยุคดิจิทัลจะเป็นทักษะด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร มุ่งเน้นการเข้าใจและใช้งานเทคโนโลยีสารสนเทศ เช่น การใช้งานโปรแกรมคอมพิวเตอร์ การจัดการข้อมูล และการสื่อสารผ่านช่องทางออนไลน์ เป็นทักษะที่สำคัญอย่างมากในการทำงานในยุคดิจิทัล มีการพัฒนาทักษะการเรียนรู้และการปรับตัวโดยมุ่งเน้นความสามารถในการเรียนรู้สิ่งใหม่ๆ และปรับตัวต่อเทคโนโลยีและการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นอย่างรวดเร็ว เป็นสิ่งสำคัญที่จะทำให้ทำงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ รวมทั้งทักษะการแก้ไขปัญหาและการคิดวิเคราะห์ ซึ่งเป็นการมุ่งเน้นความสามารถในการวิเคราะห์ปัญหาและหาวิธีการแก้ไขอย่างมีประสิทธิภาพและสร้างความคิดสร้างสรรค์ เป็นทักษะสำคัญที่ช่วยให้สามารถเสนอแนวคิดใหม่ ๆ และนำไปสู่ความสำเร็จได้

การพัฒนามนุษย์ในยุคดิจิทัล

การพัฒนามนุษย์ในยุคดิจิทัลไม่เพียงแต่เป็นการพัฒนาทักษะเทคนิคและความสามารถในการทำงาน แต่ยังเป็นการพัฒนาคุณลักษณะและทักษะที่จำเป็นในการใช้ชีวิตในโลกที่เต็มไปด้วยเทคโนโลยีและการเปลี่ยนแปลงอย่างต่อเนื่อง แนวโน้มการพัฒนามนุษย์ในยุคดิจิทัลจึงต้องการการเรียนรู้และการปรับตัวต่อการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นอย่างรวดเร็วในสังคมและเทคโนโลยีในปัจจุบัน ความสามารถในการปรับตัวและการเรียนรู้อย่างต่อเนื่องจึงเป็นสิ่งสำคัญที่มนุษย์ต้องพัฒนาอย่างต่อเนื่องในยุคดิจิทัลนี้ การพัฒนามนุษย์ในยุคดิจิทัลมีหลายแง่มุมและแนวโน้มที่น่าสนใจ โดยได้มีการสะท้อนในหลายด้านของชีวิตประจำวันและการทำงานของมนุษย์ (พิชญ์สินี มะโน. 2562.125). ดังนี้

1. การเรียนรู้แบบต่อเนื่อง (Lifelong Learning) ในยุคดิจิทัล การเรียนรู้ไม่มีวันสิ้นสุด เนื่องจากเทคโนโลยีเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว มนุษย์ต้องพัฒนาทักษะใหม่ๆ อยู่เสมอ เพื่อที่จะเข้ากับสภาพแวดล้อมการทำงานและชีวิตประจำวัน
2. ทักษะด้านเทคโนโลยี (Technology Skills) การทำงานในยุคดิจิทัลต้องการทักษะด้านเทคโนโลยีในระดับสูง เช่น การโปรแกรม เข้าใจการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ และการทำงานร่วมกับระบบอัตโนมัติ
3. ความสามารถในการแก้ปัญหา (Problem-Solving Skills) การใช้เทคโนโลยีในการแก้ปัญหาที่ซับซ้อนต้องการความสามารถในการวิเคราะห์ แก้ไขปัญหา และนำเสนอวิธีการแก้ไขอย่างเป็นระบบ
4. การเชื่อมโยงและการสื่อสาร (Connectivity and Communication) การเชื่อมโยงกับผู้คนและข้อมูลผ่านเครือข่ายอินเทอร์เน็ตมีบทบาทสำคัญในการทำงานและชีวิตประจำวัน เรียนรู้การสื่อสารอย่างมีประสิทธิภาพผ่านช่องทางหลากหลาย เช่น สื่อสังคมออนไลน์ และเครือข่ายมือถือ
5. ความสามารถในการทำงานร่วมกับเทคโนโลยี (Collaboration with Technology) มนุษย์และเทคโนโลยีสามารถทำงานร่วมกันอย่างเป็นมิตร โดยการใช้ระบบปัญญาประดิษฐ์ ระบบอัตโนมัติ และ ไรบอติกส์ เพื่อช่วยเพิ่มประสิทธิภาพในการทำงาน

6. การเปลี่ยนแปลงทางวัฒนธรรม (Cultural Shift) ยุคดิจิทัลได้ส่งผลให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทางวัฒนธรรมในหลายด้าน เช่น การทำงานระยะไกล การใช้เทคโนโลยีในการเรียนรู้ และการเปลี่ยนแปลงในการสร้างสรรค์ผลงาน

7. การรักษาความเป็นส่วนตัวและความปลอดภัย (Privacy and Security) การใช้เทคโนโลยีในส่วนต่างๆ ต้องมีการใส่ใจถึงปัญหาความเป็นส่วนตัวและความปลอดภัยข้อมูล เพื่อป้องกันการละเมิดและการโจรกรรมข้อมูลส่วนตัว

จากสภาพการณ์ดังกล่าว ทำให้การเตรียมความพร้อมสำหรับการพัฒนามนุษย์ในยุคดิจิทัลจึงเป็นกระบวนการที่สำคัญ เพื่อให้มนุษย์สามารถเข้าถึงโอกาสและท้าทายในยุคที่เต็มไปด้วยเทคโนโลยีและการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วได้อย่างเต็มที่ โดยขั้นตอนที่สำคัญในการเตรียมความพร้อมจะประกอบด้วย

1. การศึกษาและเรียนรู้ เริ่มต้นโดยการศึกษาและเรียนรู้เกี่ยวกับเทคโนโลยีที่เปลี่ยนแปลงอยู่และสถานการณ์ในยุคดิจิทัล การเข้าใจถึงแนวโน้มและความก้าวหน้าในด้านเทคโนโลยีและสังคมจะช่วยให้มนุษย์เตรียมความพร้อมได้อย่างเหมาะสม

2. การพัฒนาทักษะใหม่ๆ ต้องพัฒนาทักษะที่สอดคล้องกับความต้องการในยุคดิจิทัล เช่น ทักษะด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร ทักษะการแก้ไขปัญหา ความสามารถในการทำงานร่วมกับเทคโนโลยี และการเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง

3. การเรียนรู้ด้านความรู้และสังคม การเรียนรู้เกี่ยวกับความรู้ทางด้านการพัฒนาบุคลิกภาพ ความสัมพันธ์ และการเป็นผู้นำมีความสำคัญ เนื่องจากมันช่วยสร้างพื้นฐานที่ดีในการเป็นมนุษย์ที่เต็มไปด้วยความสามารถในยุคดิจิทัล

4. การเตรียมตัวให้พร้อมกับการเปลี่ยนแปลง ยุคดิจิทัลมีการเปลี่ยนแปลงที่เร็วขึ้น เราต้องเตรียมตัวให้พร้อมรับมือกับการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นโดยมีความยืดหยุ่นและสามารถปรับตัวได้อย่างรวดเร็ว

5. การสร้างความเข้าใจเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมทางด้านเทคโนโลยี การเข้าใจเกี่ยวกับความเป็นไปได้และผลกระทบที่เกิดจากเทคโนโลยีในสิ่งแวดล้อมทำงานและชีวิตประจำวัน เป็นสิ่งสำคัญที่จะช่วยให้เตรียมความพร้อมได้อย่างมีประสิทธิภาพ

6. การเป็นมนุษย์ที่เต็มไปด้วยสังคม การเรียนรู้เกี่ยวกับการเชื่อมโยงและการสร้างความสัมพันธ์ที่ดีกับผู้อื่น มีความสำคัญในการเตรียมความพร้อมสำหรับการพัฒนามนุษย์ในยุคดิจิทัลที่เชื่อมโยงกับเทคโนโลยีอย่างก้าวกระโดด

ดังนั้น การพัฒนามนุษย์ในยุคดิจิทัลต้องการการเรียนรู้และปรับตัวอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้สามารถเข้ากับสภาพแวดล้อมที่เปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วในยุคนี้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ และประสบความสำเร็จในการทำงานและชีวิตประจำวัน โดยมุ่งเน้นการเรียนรู้และการพัฒนาทักษะ เนื่องจากมนุษย์ต้องมีความสามารถในการเรียนรู้และพัฒนาทักษะใหม่ๆ เพื่อทำให้สามารถทำงานร่วมกับเทคโนโลยีและตอบสนองต่อความเปลี่ยนแปลงได้อย่างมีประสิทธิภาพ สามารถทำงานร่วมกับเทคโนโลยีโดยการใช้เทคโนโลยีเป็นเครื่องมือในการทำงาน เช่น การใช้งานระบบปัญญาประดิษฐ์หรือโปรแกรมคอมพิวเตอร์ เพื่อช่วยในการวิเคราะห์ข้อมูลหรือการตัดสินใจ มุ่งเน้นการเรียนรู้และการพัฒนาแบบองค์รวม เนื่องจากการเรียนรู้และพัฒนาทักษะไม่เพียงเรื่องของการศึกษาและการอบรมภายในองค์กรเท่านั้น แต่ยังเกี่ยวข้องกับการเรียนรู้และแบ่งปันความรู้ระหว่างบุคคลและองค์กรต่างๆ ซึ่งทำให้มีการพัฒนาอย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น

วิธีการพัฒนามนุษย์ในยุคดิจิทัล

การพัฒนามนุษย์ในยุคดิจิทัล ในยุคแห่งการปฏิวัติทางเทคโนโลยีดิจิทัล การพัฒนามนุษย์ได้กลายเป็นสิ่งจำเป็นอย่างยิ่งเพื่อให้ก้าวทันกับความเปลี่ยนแปลงที่รวดเร็วและความท้าทายใหม่ๆ ที่เกิดขึ้นในโลกดิจิทัล โดยมีแนวทางที่หลากหลายและวิธีการพัฒนามนุษย์ในยุคดิจิทัล (โสมวลี ชยามฤต. 2564.154) ดังนี้

1. การศึกษา เป็นวิธีการพัฒนามนุษย์โดยการเข้ารับการศึกษาในสาขาที่เกี่ยวข้องกับเทคโนโลยีและทักษะที่จำเป็นในยุคดิจิทัล และทรัพยากรมนุษย์ถือเป็นปัจจัยสำคัญที่สุดต่อการพัฒนาองค์กรไปจนถึงการพัฒนาประเทศและโลกใบนี้ การที่จะสร้างทรัพยากรมนุษย์ที่มีคุณภาพขึ้นมาในสังคมได้นั้นหนึ่งในปัจจัยสำคัญก็คือการศึกษา (Education) นั่นเอง การศึกษานอกจากจะทำให้มนุษย์เกิดความรู้และพัฒนาตนได้แล้ว สิ่งนี้ยังสามารถเป็นตัวกำหนดทิศทางการของประเทศได้อีกด้วย เพราะหากประเทศไหนมีการส่งเสริมการศึกษาที่ถูกทิศทางตลอดจนวางแผนการผลิตทรัพยากรมนุษย์ที่มีประสิทธิภาพ ย่อมทำให้ประเทศนั้นมีต้นทุนที่เป็นทรัพยากรมนุษย์ที่มีศักยภาพในการร่วมกันสร้างประเทศให้ก้าวไกล นั้นรวมถึงหน่วยย่อยอย่างองค์กรด้วยที่หากคัดสรรทรัพยากรมนุษย์ที่มีคุณภาพเข้ามาทำงานก็ย่อมส่งผลให้องค์กรพัฒนาได้อย่างก้าวไกลเช่นกัน ขณะเดียวกันองค์กรก็ควรไม่หยุดที่จะพัฒนาองค์ความรู้ให้กับบุคลากรด้วย เพราะการศึกษานั้นไม่มีวันจบ ทุกคนสามารถที่จะเรียนรู้ไปตลอดได้ และพัฒนาตนเองได้ตลอดเวลาด้วยเช่นกัน

2. การฝึกอบรม เป็นวิธีการพัฒนามนุษย์โดยการเข้าร่วมการฝึกอบรมเพื่อพัฒนาทักษะเฉพาะทางที่จำเป็นสำหรับงานในยุคดิจิทัล และจะเห็นได้ว่าปัจจุบันการฝึกอบรมกำลังตื่นตัวเป็นอันมาก อีกทั้งได้รับความสนใจและกำลังเป็นที่นิยมกันอย่างแพร่หลายในหน่วยงาน องค์กรต่างๆ ทั้งภาครัฐและเอกชน ไม่ว่าจะเป็นองค์กรขนาดเล็ก กลาง หรือใหญ่ ซึ่งจะเห็นได้จากการที่มีโครงการฝึกอบรมสัมมนา สำหรับบุคลากรในระดับต่างๆ เกือบทุกระดับ ทุกแผนก ทุกฝ่ายในหน่วยงานต่างๆ เพิ่มมากขึ้นเป็นลำดับอย่างต่อเนื่อง ซึ่งเป็นการมุ่งเน้นการเพิ่มทั้งคุณภาพและประสิทธิภาพของทรัพยากรบุคคล ซึ่งองค์กรต่างๆ ได้ตระหนักและเล็งเห็นถึงความสำคัญในการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์เป็นอย่างมาก โดยถือว่า การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์เป็นการลงทุนที่คุ้มค่ากับการพัฒนาความมั่นคงขององค์กรในอนาคต

3. การเรียนรู้ด้วยตนเอง เป็นวิธีการพัฒนามนุษย์โดยการศึกษาหาความรู้และทักษะใหม่ๆ ด้วยตนเองผ่านทางอินเทอร์เน็ตหรือสื่อการเรียนรู้ต่างๆ และการเรียนรู้ด้วยตนเอง มีแนวคิดพื้นฐานมาจากทฤษฎีกลุ่มมานุษยนิยม (Humanism) ซึ่งมีความเชื่อเรื่องความเป็นอิสระ และความเป็นตัวของตัวเองของมนุษย์ ดังที่มีผู้กล่าวไว้ว่ามนุษย์ทุกคนเกิดมาพร้อมกับความดี มีความเป็นอิสระ เป็นตัวของตัวเอง สามารถหาทางเลือกของตนเอง มีศักยภาพและพัฒนาศักยภาพของตนเองอย่างไม่มีขีดจำกัด มีความรับผิดชอบต่อตนเองและต่อผู้อื่น ซึ่งเป็นแนวคิดที่สอดคล้องกับนักจิตวิทยา มานุษยนิยม (Humanistic Psychology) ที่ให้ความสำคัญในฐานะที่ผู้เรียนเป็นปัจเจกบุคคล และมีแนวคิดที่ว่า มนุษย์ทุกคนมีศักยภาพ และมีความโน้มเอียงที่จะใส่ใจ ใฝ่รู้ ขวนขวายเรียนรู้ด้วยตนเอง มนุษย์สามารถรับผิดชอบพฤติกรรมของตนเองและถือว่าตนเองเป็นคนที่มีความ

4. การทำงานร่วมกับผู้อื่น เป็นวิธีการพัฒนามนุษย์โดยการทำงานร่วมกับผู้อื่นที่เชี่ยวชาญในด้านต่างๆ เพื่อแลกเปลี่ยนความรู้และประสบการณ์ ในการทำงานร่วมกับผู้อื่นคือรากฐานสำคัญของการทำงานเป็นทีม การทำงานร่วมกับผู้อื่นมีประโยชน์อะไรบ้างและคุณสามารถเรียนรู้ที่จะทำงานร่วมกับผู้อื่นอย่างมีประสิทธิภาพได้หรือไม่เราทุกคนต่างรู้ดีว่าการทำงานร่วมกับผู้อื่นนั้นเป็นสิ่งที่ดี แต่เพราะเหตุใดการทำงานร่วมกับผู้อื่นจึงเป็นสิ่ง

สำคัญ การทำงานเป็นทีมและความร่วมมือในทีมนั้นมีลักษณะเป็นอย่างไรเมื่อคุณลงมือทำจริง หากคุณต้องการพัฒนาทักษะการทำงานเป็นทีมของตัวเองแล้วละก็ต่อไปนี้เป็นวิธีในการเริ่มต้นพัฒนาทักษะดังกล่าว

5. การปรับตัวอย่างต่อเนื่อง เป็นวิธีการพัฒนามนุษย์โดยการเรียนรู้และปรับตัวอย่างต่อเนื่องเพื่อให้ทันกับการเปลี่ยนแปลงทางเทคโนโลยีและความต้องการของตลาด ความยืดหยุ่นทางความคิด (Mental หรือ Cognitive Flexibility) คือความสามารถในการปรับเปลี่ยนรูปแบบทางความคิดของตนเอง (Mental Shifting) ซึ่งเป็นทักษะในการตอบสนองและรับมือต่อสถานการณ์ที่ไม่คุ้นเคยได้อย่างมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น เรียกได้ว่าความยืดหยุ่นรูปแบบนี้จะช่วยให้เราปรับกลยุทธ์ทางการรู้คิดเพื่อแก้ไขปัญหาใหม่ที่ไม่เคยพบเจอหรือเคยแก้ไขมาก่อนได้ เพราะถ้าเราสามารถปรับวิธีคิดได้ ก็จะสามารถมองหาตัวเลือก (Alternatives) ต่างๆ ที่จะนำมาใช้รับมือกับสิ่งที่เรากำลังเผชิญ

ดังนั้น การพัฒนามนุษย์ในยุคดิจิทัลเป็นสิ่งจำเป็นสำหรับการเตรียมความพร้อมให้กับมนุษย์ในการรับมือกับความท้าทายและโอกาสในยุคที่เทคโนโลยีมีบทบาทสำคัญอย่างยิ่ง การพัฒนามนุษย์ในยุคดิจิทัลเป็นสิ่งจำเป็นสำหรับการเตรียมความพร้อมให้กับมนุษย์ในการรับมือกับความท้าทายและโอกาสในยุคที่เทคโนโลยีมีบทบาทสำคัญอย่างยิ่ง โดยเฉพาะอย่างยิ่งในด้านการศึกษาและการทำงาน ในด้านการศึกษา สถาบันการศึกษาต่างๆ จำเป็นต้องปรับหลักสูตรและวิธีการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับความต้องการของยุคดิจิทัล โดยเน้นการพัฒนาทักษะที่จำเป็น เช่น ทักษะด้านเทคโนโลยี ทักษะด้านการคิดวิเคราะห์และแก้ปัญหา และทักษะด้านความคิดสร้างสรรค์

การพัฒนามนุษย์ตามหลักการทางพระพุทธศาสนา

การพัฒนามนุษย์ตามหลักการทางพระพุทธศาสนามีความสำคัญในการสร้างสังคมที่มีสันติภาพและความสุขอย่างยั่งยืน ตามหลักการทางพระพุทธศานามนุษย์จะพัฒนาตัวเองในทางที่มีประโยชน์แก่ตนเองและสังคม โดยใช้พระพุทธศาสนาเป็นแนวทางในการพัฒนาจิตใจ ทั้งนี้ การฝึกสมาธิและการทำสมาธิเป็นการพัฒนาจิตใจและความคิดอย่างมีสติ ซึ่งช่วยให้มนุษย์มีความสามารถในการควบคุมอารมณ์และการปรับตัวต่อสถานการณ์ได้อย่างเหมาะสม การพัฒนามนุษย์ตามหลักการทางพระพุทธศาสนาจึงมุ่งเน้นการพัฒนาด้านจิตใจและจริยธรรม เพื่อสร้างสังคมที่มีความสงบและสุข (วลัยลักษณ์ คงพระจันทร์.2562.132) โดยมีการฝึกฝนและปฏิบัติตาม หลักธรรมคำสอนของพระพุทธศาสนามีความเกี่ยวข้องอย่างลึกซึ้งกับการพัฒนามนุษย์ในหลายๆ ด้าน ดังนี้

1. การรู้จักตนเอง (สติ) การปฏิบัติตามหลักสติในพระพุทธศาสนาช่วยให้เราตระหนักถึงความคิด ความรู้สึก และการกระทำในปัจจุบัน ซึ่งนำไปสู่ความเข้าใจตนเองที่ลึกซึ้งยิ่งขึ้น การรู้จักตนเองเป็นพื้นฐานสำคัญสำหรับการพัฒนาตนเองที่ยั่งยืน “สติ” เป็นสิ่งสำคัญมากในการดำเนินชีวิต เวลาที่เราทุกข์ ถ้าเราขาดสติ เราจะคิดว่าเราทุกข์อยู่คนเดียว แต่ถ้าเรามีสติ เราจะเข้าใจว่า เรามีเพื่อนร่วมทุกข์มากมาย เราจะแบ่งปันเรื่องราวความทุกข์ของเราให้ผู้อื่นฟัง ซึ่งจะช่วยให้ทุกข์ในหัวใจของเราเบาบางลง สติทำให้เรารู้จักคิด รู้จักยับยั้งชั่งใจ ทำให้เรามองหาหนทางที่ถูกต้องสำหรับชีวิต และทำให้เราหาหนทางออกจากวิกฤตได้ทุกครั้ง

2. การควบคุมตนเอง (ศีล) หลักศีลในพระพุทธศาสนากำหนดแนวทางปฏิบัติทางจริยธรรมที่ช่วยให้ความควบคุมความปรารถนาและพฤติกรรมที่ไม่ดี การควบคุมตนเองช่วยให้สร้างเสริมวินัยและความมุ่งมั่น ซึ่งเป็นสิ่งจำเป็นสำหรับการบรรลุเป้าหมายการพัฒนาตนเอง ความหมายของศีลคือการเว้นความชั่ว งดเว้นจากการ

เบียดเบียดกัน ต่อจากนั้นก็ฝึกให้ประณีตยิ่งขึ้นไป สำหรับมนุษย์ทั่วไปท่านเรียกว่าเป็นมนุษย์ ถ้าประพฤติปฏิบัติตามศีล 5 เรียกว่ามีมนุษยธรรม ก็คือเป็นคุณสมบัติของความเป็นมนุษย์เป็นขั้นต้น เมื่อมนุษย์มีมนุษยธรรม มีคุณสมบัติของมนุษย์แล้ว ต่อจากนั้นก็ทำความดียิ่งขึ้นไป เพื่อเสริมความเป็นมนุษย์ให้เป็นมนุษย์ที่ดั่งงามตลอดจนกระทั่งเป็นมนุษย์ที่มีจิตใจเป็นเทพเป็นพรหมก็ได้ เรียกว่า *มนุษยเทโว*

3. การพัฒนาจิตใจ (สมาธิ) การฝึกสมาธิในพระพุทธศาสนาช่วยให้พัฒนาความสามารถในการจดจำและสงบจิตใจ การพัฒนาจิตใจช่วยให้มีความยืดหยุ่นทางอารมณ์มากขึ้น ลดความเครียด และเพิ่มความสามารถในการรับมือกับความท้าทาย ที่สำคัญผลการวิจัยพบว่า การทำสมาธิในพระพุทธศาสนาคือการฝึกปฏิบัติที่ใช้ความตั้งมั่น จดจ่อ และแน่วแน่อยู่กับสิ่งใดสิ่งหนึ่งในช่วงระยะเวลาหนึ่ง ซึ่งจะช่วยให้ผู้ปฏิบัติเกิดความสงบ เกิดความรู้สึกตัวหรือมีสติในการใช้ชีวิตมากขึ้น ส่งผลต่อความคิด การพูด และการกระทำที่แสดงออกมามีภายนอกตน การกระทำทางกาย วาจา ใจ ฉะนั้นการฝึกทำสมาธิให้ดีย่อมนำมาซึ่งความสุขและความเจริญ สมถกรรมฐานเป็นอุบายทำจิตให้สงบและวิปัสสนากรรมฐานเป็นอุบายทำจิตให้เกิดปัญญา

4. การพัฒนาปัญญา (ปัญญา) หลักปัญญาในพระพุทธศาสนาเน้นการใช้เหตุผลและการไตร่ตรองอย่างมีวิจยารณญาณ การพัฒนาปัญญาช่วยให้เข้าใจโลกและสถานที่ในโลกได้ดีขึ้น ซึ่งนำไปสู่การตัดสินใจที่ชาญฉลาดและการพัฒนาตนเองที่มีประสิทธิภาพ ในเรื่องการพัฒนาปัญญา พระพุทธเจ้าตรัสหมวดธรรมไว้หมวดหนึ่งเรียกว่า ปัญญาวุฒิธรรม แปลว่า ธรรมะเครื่องเจริญปัญญา มี 4 หัวข้อด้วยกัน ถ้าจะเรียกง่ายๆ โดยแปลว่า หลักการพัฒนาปัญญา ได้แก่ การคบหาสัตบุรุษ หรือการคบคนดี การฟังคำแนะนำสั่งสอนของสัตบุรุษนั้นหรือเรียกว่า สัทธัมมัสสวนะ การพิจารณาไตร่ตรองโดยแยกกายหรือรู้จักคิดให้ถูกวิธี เรียกว่า โยนิโสมนสิการ การนำไปปฏิบัติให้ถูกต้องตามหลัก ตามความมุ่งหมาย ตามความสัมพันธ์ที่โยงกัน ส่งผลต่อกันเป็นระบบ โดยการนำหลักธรรมคำสอนของพระพุทธศาสนาเหล่านั้นมาใช้ในชีวิตประจำวัน สามารถพัฒนาตนเองในทุกด้านและบรรลุศักยภาพสูงสุดได้

ดังนั้น การพัฒนามนุษย์ตามหลักพระพุทธศาสนามีหลายด้านที่สำคัญและมีความหมายที่ลึกซึ้ง ศาสนาพุทธสอนให้มนุษย์พัฒนาตัวเองทางจิตใจและปรากฏพระธรรมในชีวิตประจำวัน โดยพระพุทธศาสนาสอนให้มนุษย์เรียนรู้และพัฒนาจิตใจอย่างต่อเนื่อง โดยการฝึกสมาธิและทำสติเพื่อให้เกิดความสงบและมีสติต่อสิ่งต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในชีวิต นอกจากนี้ยังสอนให้เข้าใจถึงความเป็นจริงแห่งชีวิตและการเปลี่ยนแปลงตามธรรมชาติของสิ่งต่าง ๆ การทำธรรมในพระพุทธศาสนาไม่เพียงแต่เรียนรู้และเข้าใจเกี่ยวกับคุณธรรม แต่ยังต้องนำมาปฏิบัติในชีวิตประจำวัน ศาสนาพุทธสอนให้ปฏิบัติธรรมตามสำนึกใจและความเข้าใจที่เข้าใจถึงความสำคัญของการกระทำที่ดีและผลที่เกิดขึ้นจากการกระทำนั้น

บทสรุป

การพัฒนามนุษย์ในยุคดิจิทัลมีความสำคัญอย่างยิ่งเพื่อให้ก้าวทันกับการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วและความท้าทายใหม่ๆ ในโลกดิจิทัล โดยการพัฒนาทักษะทางดิจิทัล ทักษะแห่งศตวรรษที่ 21 ความฉลาดทางอารมณ์ ความสามารถในการปรับตัว และจริยธรรมทางดิจิทัล การเรียนรู้ตลอดชีวิตก็มีความสำคัญอย่างยิ่งในยุคดิจิทัลที่ความรู้และทักษะมีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว ในด้านการทำงาน องค์กรต่างๆ จำเป็นต้องลงทุนในการพัฒนาทักษะของพนักงานให้สอดคล้องกับความต้องการของยุคดิจิทัล โดยจัดให้มีการฝึกอบรมและการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง นอกจากนี้ องค์กรยังควรส่งเสริมวัฒนธรรมการเรียนรู้และการปรับตัวอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้

พนักงานสามารถพัฒนาตนเองและรับมือกับการเปลี่ยนแปลงทางเทคโนโลยีได้อย่างมีประสิทธิภาพ การพัฒนา มนุษย์ในยุคดิจิทัลจึงเป็นความรับผิดชอบร่วมกันของทั้งภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาสังคม โดยทุกภาค ส่วนต้องร่วมมือกันเพื่อสร้างระบบการศึกษาและการฝึกอบรมที่มีคุณภาพสูง สนับสนุนการเรียนรู้ตลอดชีวิต และ ส่งเสริมวัฒนธรรมการเรียนรู้และการปรับตัวอย่างต่อเนื่องในสังคม เพื่อให้มนุษย์สามารถใช้ประโยชน์จาก เทคโนโลยีในยุคดิจิทัลได้อย่างเต็มศักยภาพและสร้างอนาคตที่ยั่งยืน สถาบันการศึกษาและผู้กำหนดนโยบายมี บทบาทสำคัญในการส่งเสริมการพัฒนาคนในยุคดิจิทัล เพื่อให้มั่นใจว่าทุกคนมีโอกาสที่จะประสบความสำเร็จ ในโลกที่ขับเคลื่อนด้วยเทคโนโลยี นอกจากนี้ การพัฒนาคนควรมีการนำเอาหลักธรรมทางพระพุทธศาสนา มา ประยุกต์ใช้ โดยหลักทางพระพุทธศาสนาจะมุ่งเน้นสอนให้มนุษย์พัฒนาปัญญาในด้านต่าง ๆ เช่น การเข้าใจความ เป็นอยู่และการเปลี่ยนแปลงของสิ่งต่าง ๆ การศึกษาธรรมชาติของสิ่งทั้งหมด การเข้าใจความเป็นผู้ทำความดีและ ความชั่ว การพัฒนาปัญญาช่วยให้มนุษย์มีความเข้าใจและสร้างสรรค์ชีวิตที่มีความหมายและสุขภาพจิตที่ดีขึ้น การพัฒนาคนตามหลักพระพุทธศาสนามีการเรียนรู้และการปฏิบัติที่ต้องดำเนินตามเพื่อให้เกิดการเติบโตและ พัฒนาทั้งด้านจิตใจและจิตวิญญาณในทางที่เป็นสุขและประสบความสำเร็จในชีวิต

แหล่งอ้างอิง

- บุญอนันต์ พิสิทธิ์ทรัพย์. (2562). *การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ในยุคดิจิทัล*. นนทบุรี : โรงพิมพ์รัตนไตร.
- พระพรหมคุณาภรณ์ (ป.อ.ปยุตฺโต). (2559). *พจนานุกรมพุทธศาสตร์ ฉบับประมวลธรรม*. กรุงเทพฯ: มูลนิธิ การศึกษาเพื่อสันติภาพ.
- พิชญ์สินี มะโน. (2562). ผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงในยุค DIGITAL DISRUPTION ต่อการศึกษา. *วารสารศร ศาสตร์อุตสาหกรรม*. 18(1). 1-6.
- มนีรัตน์ ชัยยะ และเพ็ญศรี ฉิรันยงค์. (2566). การบริหารทรัพยากรมนุษย์ภายใต้การเปลี่ยนแปลงสู่ยุคดิจิทัล (Digital HR). *วารสารนวัตกรรมการบริหารและการจัดการ*, 11(1), 104-115.
- มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย. (2539). *พระไตรปิฎกภาษาไทย ฉบับมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย*. กรุงเทพฯ: มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- วลัยลักษณ์ คงพระจันทร์. (26 กันยายน 2562). *ทักษะแห่งศตวรรษที่ 21 :อยู่รอดแม้จุดยืนมนุษย์ล้นคโลกนในโลก ดิจิทัลที่ไม่ย้อนกลับหลัง*. ศูนย์เทคโนโลยีอิเล็กทรอนิกส์และคอมพิวเตอร์แห่งชาติ. <https://www.nectec.or.th/news/news-pr-news/21st-centuryskills.html>
- โสมวลี ชยามฤต. (2564). การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์เพื่อรองรับยุคดิจิทัลขององค์การภาครัฐและเอกชน. *วารสารสหวิทยาการมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์*, 4(1), 38-50.
- อรรถยุทธ คงคาวงค์. (2563). *องค์กรยุคดิจิทัล: กลยุทธ์และแนวทางสู่ความสำเร็จ*. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่ง จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- Rahmanto, F. & Pribadi, U. (2020). Factors human resource development public organization. *Economics Development Analysis Journal*, 9(3), 260-268.
- Swart,J.et al. (2005) . *Human Resource Development: Strategy and Tactics*. Oxford, England: Elsevier.